

Իմ արթնքն անրիծ.
Եւ ես վայրենի
կըրից կատաղած,
Անբարբիշտների
Քարերից փախած,
Քո տնուան յուսով
կուռեցի երկար,
Կարծեցայ քեզեով,
Սակայն դու չեկար,
Էլ ինչն եմ ես
Տառապում այսբան
Եթէ Աստուած ես
Դու անմեղութեան
Ինչու տակաւին
Չես պատժում չարին
Ո՞րք է պակասում,
Թէ չենք աղբարում,
Թէ չարագործին
Դու չես տուել սուր,
Որ խաղաղ հոգին
Որստափէ ի դուր,
Թէ դու չգիտես,
Որ այստեղ երկրում
Մարդը ժպտերես
Գարդ է գիշատում.
Դէ արի եւ տես,
Ջարթիր ու շանթիր
Եթէ Աստուած ես
Դու վրէժխդիր,
Ինչու չես գալիս,
Ո՞ր ես եթէ կաս,
Թէ դու չես տալիս
Խեղճին պատուհաս:

Ընդ հանուր առմամբ՝ երբ Թուամանի բա-
նաստեղծութիւնների վրայ նայում ենք քննադա-
տական աչքով, մենք տեսնում ենք, որ նրա ստեղ-
ծագործական բնաւորութիւնը այլ տարբերութիւն
ունի միւս բանաստեղծների հետ համեմատած: Աս-
իր տեսակի մէջ առաջինն է հանդիսանում գլխա-
ւորապէս իբրեւ իշտի եւ իտիլի-քոնապիդ:
Այս բնուրոյն յատկութիւնը ցոյց տալու համար
հարկաւոր է առաջ բերել այդ որակին պատկանող
բազմաթիւ ոտանաւորներից նմուշներ. բայց այդ
թողնում եմ իմ մի այլ ուսումնասիրութեան:

Շտալալի.

Գրիգոր ԲԱԼԱՍՏԵԱՆ

ՊԸԸ ԳՐԵԼ, ՀԱՅԵՐԵՆ ԳՐԵԼ

Տարիներէ ի վեր կը դիտուի մեր յո-
գուածագիրներու քով ձգտում մը, բունի
կապկպում մը՝ գաղափարները նորատեսակ բա-
ւերով արտայայտելու: Մեր բնածը կը հաս-
տատուի մանաւանդ այն գրողներու նկատմամբ,
որոնք գրական ճիւղ մշակելու զբաղած են:
Հատ անգամ փորձուած եմ՝ իմ մասիս, մե-
կնութիւն մը տալու այս բունազգեսիկ նորաձեւու-
թեան, գտած կը կարծեմ մեկնութիւն մը, որ է՝
«սիւնի քոչարէ» եղանակն որբեր կերպով
քոչարէլ: Իրէւ «սիւնի»:

Այդպիսի գրուածքներուն իմաստն որոշե-
լու եւ կամ լաւ հասկնալու համար կը ստիպուի
մարդ երբեմն հատուած մը 2—3 անգամ
կարդալ: Անհատական չէ կարծիքս, շա-
տերն այս կէտիս կը միաբանին ըսածիս, թէ
բունի ճիգ մը կամ աւելի քանազգեսիկ մը
կայ՝ խրթնաբան երեսալու: Այս ձգտումը «վա-
ղուան գրականութիւնը» ստեղծելու ուղղութեան
քով շատ ակնյայտի է:

Կը վախճում թէ սխալ ՀՀասկցում:

Գրուածքի մը մէջ նորանոր բաներ գոր-
ծածելու դէմ չէ խօսքս, վասն զի բնական է
թէ բառագանձին հարստութիւնը կը ճոխացնէ
նաեւ գրուածք մը, այլ խօսքս ուղղուած է՝
նախադասութիւնները քուի միջոցով: Ինչ
գարձուածքներ, ինչ ճախրանքներ, ինչ ձե-
ւաշղթամեր: Բայց ինչ կ'ուզուի ցոյցնել ասով:
Գունէ մենք կը հասկնանք մէկ բան միայն, այսինքն
գրողը կամ լաւ ըմբռնած չէ ըսելու ուզածը, կամ
ուրիշ լեզուն փոխ առած գաղափար մըն է,
զոր նոյնութեամբ բացատրելու ուզած ատեն,
միտ չի դնել բնաւ: Թէ կը մեղանէ լեզուի
պարզութեան դէմ: Օրինակներով չենք խօսիր
այս անգամ, բայց քիչ մը շափազանցութեան
տարուած է նորերու — քիչ մըն ալ հիներու
— կողմանէ այս կերպ գրականութիւնը:

Ինչո՞ւ արդեօք Բ. Քեչեանի մը, Եր. Տէր-
Անդրէասեանի — մը՝ շատերէն քիչերն յիշելու
համար — գրէն ելած յօդուածներու մէջ
բնական, սահուն, ճապուկ լեզու մը կը նշմարուի:
Պիտի փորձուիք ըսելու թէ այս վերոյիշեալ-
ներն իրենց գրիչը հայ Ռուսի մէջ կը թաթ-
խեն . . . Թող կարողն ընդունել մեկնութիւն
մը տայ, սակայն գործնականին մէջ՝ այս յայտնի
է որ գրուած յօդուածներու օրին 75 չկար-
դացուելու կը դատապարտուին՝ վերոյիշեալ
պատճառաւ: Նմանապէս կը կարգացուն, բայց

